

INDRE FOSEN KOMMUNE
Postboks 23
7101 RISSA

Vår dato: 07.05.2021
Deres dato:

Vår referanse: 202036140-9
Deres referanse:

Vår saksbehandler:
Siv Merethe Belbo

Program dialogmøte mellom kommunene i Fosen regionen og Trøndelag fylkeskommune

Trøndelag fylkeskommune inviterer med dette til digitalt møte for dialog- og innspill til

- Regional plan for arealbruk
- Temaplan Integrering

Formålet med møtet er informasjon, dialog og innspill til overnevnte planer. Det er ønskelig at både **politisk og administrativ ledelse** samt **fagkompetansen** i kommunene deltar i møtet.

Fylkeskommunen har behov for å vite hvem som deltar fra hver kommune på møtet. Det oppsatte **møtetidspunktet for dere er 25. mai kl. 12.30-15.15.**
FRIST FOR tilbakemelding 15.05.21.

Program

20 min	Velkommen og innledning til dagen v/ ledelsen i TRFK Siste nytt fra fylkeskommunen
80 min	Regional plan for arealbruk v/ Turid Vollmo Dialog og innspill fra kommunene
15 min	Pause
40 min	Temaplan integrering v/ Tore Bruem Dialog og innspill fra kommunene
5 min	Avslutning

Detaljert opplegg for temaene; Regional plan for arealbruk og Temaplan Integrering følger som vedlegg, se under.

Det er viktig at vedleggene leses.

De inneholder en innledning til temaene og oppgaver som utgangspunkt for dialogen.

I forbindelse med oppgavene er noen kommuner bedt om å holde noen minutters forberedt innlegg. Se i vedleggene for hvilken oppgave din kommune er utfordret til å si noe om.

Praktisk informasjon:

- Alle ordførere og kommunedirektører inviteres pr teams til oppsatt dialogmøte for deres region. Skal flere delta i møtet, må invitasjonen pr teams videresendes til rette vedkommende av kommunen selv.
- Siden det vil være mange deltakere i møtet, er det viktig at alle er koblet på i god tid og mutet når en ikke har ordet.
- Ber om at alle fatter seg i korthet, slik at vi greier å få inn alle gode innspill innen oppsatt tid. Møteleder Kirsten I. Værdal vil passe på tidsbruken.

Spørsmål om møtet kan rettes til:

Siv Merethe Belbo,	mob 951 15 258
Vigdis Espnes Landheim,	mob 404 75 058
Turid Vollmo,	mob 952 29 843
Tore Bruem,	mob 934 11 931

Med vennlig hilsen

Kirsten I. Værdal

Dette dokumentet er godkjent med elektronisk signatur

Mottakere:

INDRE FOSEN KOMMUNE
OSEN KOMMUNE
ØRLAND KOMMUNE
ÅFJORD KOMMUNE

Vedlegg

1. Innledning og oppgaver til temaet Regional plan for arealbruk
2. Innledning og oppgaver til temaet Temaplan integrering

Vedlegg 1

Regional plan for arealbruk, innledning og opplegg for dialogmøtet

Regional plan for arealbruk (RPA) med disposisjon til handlingsprogram er nå sendt på [høring og offentlig ettersyn med høringsfrist 1. september 2021](#). Formålet med møtene er dialog rundt og foreløpige tanker om innspill til RPA og handlingsprogram.

Høringsutkastet av Regional plan for arealbruk er et resultat av bidrag fra kommuner, statlige sektormyndigheter og andre interessenter. Den har vært grundig behandlet av fylkespolitikkerne. Nå ønsker vi en god prosess mot kommunene og ser fram til tilbakemeldinger på høringsutkastet i høringen. Etter høring skal RPA med handlingsprogram etter planen vedtas av Trøndelag fylkesting i desember 2021.

I dette vedlegget har vi laget en innledning om RPA, hovedtema og oppgaver som utgangspunkt for dialogmøtet. Vi ser det ikke som hensiktsmessig å informere detaljert om innhold i planen i dette notatet eller i dialogmøtet, ettersom planen omfatter såpass mange tema. Vi viser derfor til høringsutkastet og håper at kommunene har hatt tid til å se på planen før dialogmøtet.

NB. Nederst i vedlegget har vi utfordret to kommuner til å holde et forberedt innlegg på maksimalt 5 minutter. Etter innlegg blir det åpen dialog.

Vi ønsker dialog rundt to hovedtema

1. Om kommunene ser for seg at planen vil bli et nyttig verktøy for kommunene sin arealplanlegging og -forvaltning.
2. Om kommunene har foreløpige innspill til behov for satsinger med tiltak og aktiviteter i handlingsprogrammet.

1. Regional plan for arealbruk som verktøy for kommunene

Regional plan for arealbruk (RPA) oversetter nasjonal arealpolitikk til trøndersk og skal være et felles arealpolitisk rammeverk for samfunnsutviklingen i Trøndelag frem mot 2030. Planen bygger på et prinsipp om utvikling av hele Trøndelag. FNs bærekraftsmål er lagt til grunn. Siden mange av FNs mål og delmål har en arealdimensjon i seg, blir arealpolitikken svært viktig for at Trøndelag skal lykkes med en mer bærekraftig samfunnsutvikling. Trøndelag har 38 kommuner med mange felles, men også forskjellige muligheter og utfordringer fra by til bygd. RPA legger derfor opp til en stedstilpasset arealpolitikk, tilpasset lokale forhold og behov i trønderske kommuner.

Gjennom RPA ønsker Trøndelag fylkeskommune å sikre at nasjonale føringer ivaretas og at kommunene kan ta ut sitt potensiale for vekst og utvikling. Planen er ment for alle som arbeider med arealplaner, byggesaker og andre arealrelaterte beslutninger i fylket, der kommunene som lokal planmyndighet har en helt sentral rolle. RPA er ment å være en støtte for kommunene i deres planarbeid, gi forutsigbarhet for hva som er nasjonale

og regionale forventninger og være et oppslagsverk og gi veiledning knyttet til arealplanlegging og -forvaltning.

Klimaomstilling og folkehelse er gjennomgående tema i planen. Under hvert av de to hovedkapitlene «Attraktive byer og livskraftige distrikter» og «Naturbasert næringsutvikling» er det flere kapitler på ulike tema. Hvert tema/delkapittel er bygd opp med mål, hovedretningslinjer med underretningslinjer og veiledende tekst.

Klimaomstilling og folkehelse	
4 Attraktive byer og livskraftige distrikter	5 Naturbasert næringsutvikling
4.1 Senterstruktur	5.1 Jordbruk og skogbruk
4.2 Areal og transport	5.2 Reindrift
4.3 Bolig og levekår	5.3 Mineraler, byggeråstoffer og massehåndtering
4.4 Sentrumsutvikling og lokalisering av handel	5.4 Fritidsboliger og reiseliv
4.5 Regionale næringsarealer	5.5 Strandsoneforvaltning
4.6 Jordvern	5.6 Sjøområdene
4.7 Kulturmiljø	5.7 Energiproduksjon og nett
4.8 Naturmangfold og friluftsområder	
4.9 Vannforvaltning og drikkevann	

Retningslinjene

Vi ønsker å understreke at retningslinjene i planen er ikke juridisk bindende. Skillet mellom «skal» og «bør» er ment for å gi større forutsigbarhet for hva som forventes av arealplanlegging og -forvaltning fra regionale og statlige myndigheter. Retningslinjer med «skal» er uttrykk for tydelige regionalpolitiske forventninger på tvers av kommunene i Trøndelag. Noen kan også være uttrykk for lovkrav og tydelige nasjonale retningslinjer og forventninger til planlegging. Bruken av «bør» uttrykker større mulighet og behov for differensiering og avveieringer mellom ulike hensyn, f.eks. mellom by og distrikt og mellom fag-/myndighetsområder.

2. Handlingsprogrammet

Det har ikke vært en bred prosess på innhold i handlingsprogrammet. Utkastet til handlingsprogram som følger med høringen er derfor først og fremst ment som disposisjon og med noen eksempler på type tiltak. Et punkt i programmet om kartlegging av regionale næringsareal er innarbeidet etter vedtak i Trøndelag fylkesting 29. april.

I dialogmøtet ønsker vi å få foreløpige tilbakemeldinger på hva kommunene ser for seg av behov for felles satsinger med tiltak og aktiviteter for å nå mål om en bærekraftig samfunnsutvikling gjennom RPA.

Oppgave

Gjennom forberedte innlegg og dialog håper å få fram relevante perspektiv knyttet til arealplanlegging- og forvaltning på tvers av kommuner, og ulike perspektiv sett fra by- og distrikt og innland, kyst og akse. For å belyse problemstillingene under kan dere gjerne ta utgangspunkt i enkelttema i planen og det kommunene opplever som de største målkonfliktene/dilemmaene ved planlegging av arealbruk (f.eks. senterstruktur, sentrumsutvikling, næringsarealer, arealbruk i utmark, arealbruk i sjø).

- RPA gjelder for hele Trøndelag. Arealutfordringene og mulighetene er ulike både mellom kommuner og internt i kommunene i Trøndelag. Ivaretar innholdet i planen og retningslinjene både hele Trøndelag og disse ulikhetene?
- Det er knyttet både krav, retningslinjer og forventninger fra nasjonale og regionale myndigheter til kommunene sin arealplanlegging og -forvaltning. Vil retningslinjene i RPA gi kommunene både forutsigbarhet og lokalt handlingsrom?
- Hvilke satsinger med tiltak og aktiviteter ser dere for dere bør inn i handlingsprogrammet for at vi sammen kan nå mål i planen (f.eks. kunnskapsgrunnlag, samhandling/dialog, samarbeidsavtaler mv)

Vi utfordrer kommunene **Åfjord og Indre Fosen** til å holde hvert sitt innlegg på inntil 10 minutter, deretter legger vi opp til 20 minutter med en åpen drøfting rundt spørsmålene.

Vedlegg 2

Temaplan Integrering, innledning og opplegg for dialogmøtet

Hovedmål med møtene er dialog rundt og innspill til Temaplan om Integreringsarbeid i Trøndelag. Som tidligere kunngjort skal Trøndelag fylkeskommune høsten 2021 legge fram en sak for fylkestinget med forslag til en temaplan for integrering og en regional plan for kvalifisering av innvandrere. Temaplanen skal inngå i fylkeskommunen plansystemet, og vil bli behandlet samtidig med en strategi for tilbud til minoritetsspråklige. Dette er første gang det lages en helhetlig plan for integreringsområdet i Trøndelag.

I henhold til §4 i integreringsloven skal «fylkeskommunen utarbeide planer for kvalifisering av innvandrere». Av forarbeidene til loven framgår det at plan for kvalifisering av innvandrere skal være et virkemiddel for å bidra til at flere innvandrere deltar i arbeidslivet. Planen skal omfatte tiltak for å kvalifisere innvandrere til å møte regionale arbeidskraftsbehov. Det er særlig aktuelt å framheve hvilken opplæring innvandrere trenger for å møte slike behov.

I prosessen med å utarbeide en regional temaplan på området har fylkeskommunen behov for at kommunene i Trøndelag bidrar inn både med å skissere utfordringsbildet når det gjelder integrering, men også gi innspill på lokale og regionale løsninger som må til for at vi sammen skal lykkes med integreringsarbeidet. Innspillene skal innarbeides i et høringsdokument som skal legges vekt på hvordan kommunene knytter det regionale arbeidskraftsbehov til kvalifiseringsarbeidet av innvandrere.

1.Styringsparameter

«Ved utgangen av 2023 skal innsatsen i denne temaplanen være godt forankret både i offentlig sektor og i de frivillige organisasjonenes arbeid. Integreringsarbeidet i Trøndelag skal være en integrert del av berørte instansers tjenesteyting.»

2.Utfordringsbildet

A) Kompetanse

a. Barn og unge

Mangel på kvalitetssikring av overganger fra trinn til trinn fører til at barn og unge med innvandrerbakgrunn går ut av grunnskolen med lavere grunnskolepoeng og lavere gjennomføring på videregående opplæring.

b. Sysselsetting og kompetansegap

Enkelte bransjer i Trøndelag sliter med å rekruttere og dermed sitter med et stort arbeidskraftsbehov. Samtidig som at mange innvandrere står utenfor arbeidslivet. Sammenliknet med befolkningen for øvrig har innvandrere lavere sysselsetting, lavere jobbsikkerhet, flere deltidsansatte og korttidsengasjementer, høyere ledighet og flere som står utenfor arbeid og utdanning.

Det er store variasjoner i sysselsetting og selvforsørgelse mellom ulike grupper av innvandrere. Særlig blant flyktninger er en betydelig lavere andel sysselsatt og selvforsørget, enn i befolkningen for øvrig. En hovedårsak til lav sysselsetting, særlig

blant flyktninger, er mangel på den formelle kompetansen som det norske arbeidslivet etterspør.

c. Voksenopplæring-norskopplæring-videregående opplæring

Det kreves en stadig satsing på utvikling av metoder og verktøy for å sikre mest mulig effektive opplæringsløp tilpasset voksne hvor realkompetanse fra hjemlandet tas i bruk og styrker voksnes muligheter på arbeidsmarkedet med tilrettelegging av opplæringsløp som sikrer en gjennomføring av utdanningsløp som for enkelte fører til fagbrev.

B) Deltakelse

Deltakelse i samfunnet påvirker den enkeltes integrering og forsterker muligheten til ordinært arbeid. Bred deltakelse i arbeidslivet, i lokaldemokrati og sivilsamfunn er viktige forutsetninger for å skape et trygt og inkluderende fellesskap for alle. Trøndelag skal ha gode arenaer for samfunnsdeltakelse og aktivitet.

a. Frivillighet

Trøndelag har et mangfold av lag- og foreninger som utøver frivillig arbeide. Utfordringen som peker seg ut i innspillene mottatt er å få etablerte lag- og foreninger til å samarbeide på tvers av sine områder. Frivilligkoordinator er foreslått som et naturlig knutepunkt for å få dette til. Den enkelte frivillige er suksessfaktoren som gjør det mulig å utføre planlagte aktiviteter.

Det må legges til rette for at alle som ønsker kan være frivillige eller deltakere i aktiviteter og tiltak, der man kan få bidra med sine kunnskaper og ressurser og får tilført fra andre noe man selv mangler. Frivillig arbeid skal bidra på sin helt særegne måte med å knytte folk sammen, hjelpe hverandre og skape ting sammen. På denne måten utvikles inkludering, samhold og tilhørighet mellom kommunenes innbyggere.

Frivillige organisasjoner er en del av samfunnet og spiller en viktig rolle i nærmiljøene. Det er derfor viktig å styrke det frivillige arbeidet lokalt, da det er her en kan se resultatet av integreringsarbeidet, og det er her erfaringer og utfordringer best kan fanges opp.

Inkludering er minst like viktig. Det er vanskelig å bli ordentlig integrert uten å være inkludert og dermed føle seg som en del av samfunnet. Den biten av livet som handler om å kjenne noen i nabolaget, kunne ta en kopp kaffe med, kunne hilse på, rett og slett ha personlige kontakter og kunne spørre om likt og ulikt er avgjørende for å føle seg inkludert.

Fra innspillene vi har samlet inn, er det spilt inn behov for flere og nye frivillige prosjekter og tilbud som fører til bedre inkludering og integrering. Det er også spilt inn det behovet for å arrangere diverse samling/kurs til aktive innvandrersamfunnsorganisasjoner i Trøndelag med temaer som styrker kjennskap til sivilsamfunnets betydning for integrering.

b. Fritidsaktiviteter/idrett

Som gruppe deltar barn og unge med innvandrerbakgrunn mindre i tradisjonelle norske fritidsaktiviteter. Særlig gjelder dette enkelte grupper av jenter med innvandrer bakgrunn. Det å utvikle informasjonsmateriell på flere språk hvor fritidsaktiviteter og diverse idrettstilbud skisseres er spilt inn som løsning.

C) Helse

a. Brukermedvirkning og dialog

Det er klare kulturelle forskjeller i hvordan sykdommer forstås og beskrives. Alle grupper av befolkningen skal få tilbud om likeverdige helsetjenester. Samtidig kan språkproblemer og kulturelle ulikheter gi misforståelser i kommunikasjonen, og gjøre det utfordrende å yte gode helsetjenester.

Pandemikrisen vi er i viser hvor viktig kommunikasjon på tvers av kultur- og trosforskjeller er. Det skal ikke være et hinder for tjenesteutøvelsen. Oppmerksomhet på egen kultur og atferd er viktig. Prinsipper for god tverrkulturell kommunikasjon er stort sett de samme som for all god kommunikasjon. Språklig tilrettelegging er nødvendig for å sikre god informasjonsflyt, slik at partene har en felles forståelse av hva som er avtalt og hvordan det skal følges opp.

Det er blant annet spilt inn at informasjonsmateriell bør være tilgjengelig på flere språk. Det er også spilt inn å tilrettelegg tiltak for helsepersonell slik at de kan opparbeide en kompetanse på migrasjonshelse, spesielt når det gjelder smittevern, vaksinasjon og svangerskapsomsorg. Å etablere arenaer på tvers av kommuner for å dele kompetansen som er opparbeidet anbefales.

Oppgave:

- ***Hvordan er det mulig å kvalifisere ledige innvandrere for det behovet som er i arbeidsmarkedet i Trøndelag? Hvordan kan interkommunalt samarbeid bidra for å løse denne utfordringen og bidra til bedre tilrettelegging av opplæringsløp som sikrer overgang til arbeid?***
- ***Hvordan samarbeider din kommune/region med frivillige organisasjoner og- eller innvandrersorganisasjoner i integrering av innvandrere?***
- ***Hvordan har din kommune utviklet/opparbeidet kompetanse på migrasjonshelse i pandemien som kan være til nytte og deles med andre kommuner i Trøndelag?***

Vi utfordrer kommunen **Ørland** til å holde sitt innlegg på inntil 5 minutter, deretter legger vi opp til åpen drøfting rundt spørsmålet.